Strategische visie OBA Next

1. Inleiding

In 2030 opent in Kraaiennest OBA Next, *de bibliotheek van de toekomst*. Met deze vooruitstrevende bibliotheek zet de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) een nieuwe stap in het toekomstbestendig maken van de openbare bibliotheekfunctie. Met de OBA Next wordt een grootstedelijke bibliotheek gerealiseerd die alle Amsterdammers bedient. Enerzijds door de ontmoetingsplek waar de energie van het stadsdeel voelbaar aanwezig is en de programmering drijft. Anderzijds door te leren en te experimenteren met innovatieve programma's. Hier worden nieuwe vormen van leren, maken en ontmoeten ontwikkeld, getest en gedeeld met de rest van de stad. OBA Next is daarmee zowel lokaal geworteld in Zuidoost, als grootstedelijk van betekenis en internationaal verbonden. Zo wordt OBA Next een innovatief stadslaboratorium waarin kennis, cultuur, technologie en gemeenschap samenkomen. Hier wordt met de komst van het tijdelijke OBA Next Lab Kraaiennest in 2025 al een start gemaakt.

In deze strategische visie worden de missie, visie en doelstellingen van OBA Next vastgelegd. Ook staan hierin de kernpijlers waarop OBA Next steunt en het gefaseerde groeimodel waarmee uiteindelijk de volwaardige, brede programmering in 2030[1] gerealiseerd kan worden.
Tot slot staan hierin de maatschappelijke doelen beschreven waarop OBA Next aansluit, zoals vastgesteld in verschillende gemeentelijke beleidsdoelen.

2. Missie

De missie van de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) zoals vastgelegd in haar Koers 2030 luidt als volgt: de OBA inspireert Amsterdammers om te blijven leren. De OBA maakt kennis, cultuur en informatie voor iedereen bereikbaar en toegankelijk, en stimuleert reflectie en betrokkenheid bij stad en buurt. In aanvulling hierop is de volgende missie voor OBA Next geformuleerd:

- ✓ *OBA Next, als innovatief stadslaboratorium, zet zich in voor het versterken van kansengelijkheid, burgerschap en creativiteit. Een belangrijke doelstelling daarbij is om te experimenteren en onderzoeken op welke manier de openbare bibliotheek en het vak van bibliothecaris ook voor de toekomst relevant blijven.*
- ✓ *OBA Next is lokaal geworteld in de K-buurt, grootstedelijk van betekenis voor heel Amsterdam en internationaal verbonden.*
- ✓ *OBA Next creëert veilige, inclusieve en open ruimtes waarin mensen samen leren, ontmoeten, delen, falen en floreren.*

3. Visie OBA Next

In 2030 is OBA Next een innovatief stadslaboratorium dat zich richt op het innoveren en experimenteren met de openbare bibliotheekfunctie en het toekomstbestendig maken van de openbare bibliotheek voor toekomstige generaties. OBA Next positioneert zich als vooruitloper, door structureel 2 à 3 stappen voor te blijven op de ontwikkeling van reguliere bibliotheken. In OBA Next wordt op nieuwe manieren invulling gegeven aan de kernfuncties van de openbare

[1] *De planning richt zich op 2030, maar de realisatie van OBA Next kan, afhankelijk van de voortgang en externe factoren, uitlopen tot 2031 of verder.*

bibliotheek, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek[2]:

Hier komen de kracht van boeken en verhalen, van technologie, partners en gemeenschappen samen en worden de klassieke waarden van de bibliotheek verbonden met nieuwe maatschappelijke opgaven en innovatieve werkwijzen. De bibliotheek groeit daarmee uit tot een educatief-maatschappelijk ecosysteem. Amsterdammers uit de buurt en uit de hele stad gaan hier, samen met een rijk scala aan sociale, maatschappelijke en culturele partners nieuwe verbindingen aan, evenals ondernemers en andere samenwerkingspartners die vanuit dit perspectief aansluiten. Zo ontstaat een publieke voorziening die geworteld is in een rijke traditie én gericht op de toekomst.

In 2030 is OBA Next dan:

- ✓ *Een ontmoetingshuis; open, veilig en divers, zowel voor de lokale buurt, als de gehele stad;*
- ✓ *Een sociale infrastructuur; ruimte voor ontwikkeling, ontmoeting, debat en verbeelding;*
- ✓ *Een maakplek; waar technologie, ambacht en creativiteit samenkomen;*
- ✓ *Een leerplek; waar informeel en formeel leren zich verbinden;*
- ✓ *Een lab voor maatschappelijke innovatie; waarin geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van publieke dienstverlening, stedelijke vraagstukken en burgerkracht;*
- ✓ *Een venster met uitzicht op diverse werelden; lokaal geworteld, internationaal verbonden.*
- ✓ *Een toekomstbestendige openbare bibliotheek.*

4. OBA Next in de K-buurt

OBA Next wordt ingebed in het sociaal-maatschappelijk weefsel van de K-buurt in Zuidoost. De keuze voor dit stadsdeel en specifiek deze buurt is bewust om kansengelijkheid voor alle Amsterdammers te bevorderen. De bibliotheek komt in het snelst groeiende stadsdeel van de stad, waar veel jongeren wonen, maar waarvan een derde opgroeit in armoede en waar velen zich niet gehoord en niet gezien voelen. De actieve inzet van bewonersorganisaties om OBA Next naar de K-buurt te halen heeft tegelijkertijd laten zien dat bewoners hier zelf graag meebouwen aan de toekomst van hun buurt en hun gemeenschappen. Dit maatschappelijke draagvlak en verbindingen met lokale gemeenschappen en organisaties is de motor voor het slagen van OBA Next.

5. Kernpijlers

Voor OBA Next is het volgende motto geformuleerd: "*Toekomst maken, samen beleven*" - OBA Next wordt een vooruitstrevende bibliotheek die traditie verbindt met technologie, gemeenschap en verbeeldingskracht.

"*Toekomst maken*" verwijst naar het actieve, visionaire karakter van OBA Next – een plek die niet wacht op de toekomst, maar haar vormgeeft. "*Samen beleven*" benadrukt het sociale, inclusieve en verbindende karakter van de bibliotheek als een open en grootstedelijke ontmoetingsplek.

De basis voor dit motto zijn de volgende vier kernpijlers (dimensies die in elkaar overvloeien):

[2] ter beschikking stellen van kennis en informatie; bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie; bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur; organiseren van ontmoeting en debat; en laten kennis maken met kunst en cultuur.

1. *Verbinden & Verblijven* **-** Agora

OBA Next is een open huis in het hart van Amsterdam zuidoost, een stadsdeel met relatief jonge inwoners, grenzeloze creativiteit en onmiskenbare culturele rijkdom. Hier smelten vele nationaliteiten samen tot een unieke DNA van veerkracht, ondernemerschap en innovatie. Het is een plek waar gemeenschappen elkaar vinden, waar traditie en toekomst kruisen en waar de energie van Zuidoost voelbaar is in alles wat er gebeurt. OBA Next weerspiegelt die kracht; een gastvrij en dynamisch huis waar je jezelf mag zijn, andere perspectieven ontmoet, blijven hangen tot het licht uitgaat en altijd iets nieuws ontdekt.

2. *Technologie & Verbeelding* **–** Techne (Maakplaats)

De nieuwste technologieën – van AR tot AI – worden ingezet om verhalen tot leven te brengen, kennis tastbaar te maken en leerervaringen te verrijken. Niet als gadget, maar als gereedschap voor verkenning en expressie. Daarbij is er expliciet aandacht voor het versterken van digitale vaardigheden en het vergroten van kennis over technologische ontwikkelingen, met oog voor alle generaties, zodat iedereen mee kan blijven doen in een snel veranderende samenleving.

3. *Toekomst & Ontwikkeling* **–** Innovatie Lab

OBA Next anticipeert op de wereld van morgen en neemt jong en oud daarin mee door consequent 2 à 3 stappen vooruit te zetten voorbij de reguliere bibliotheken. Door met de blik op de toekomst te blijven experimenteren, uitproberen, vallen en verder leren, wordt zij een springplank naar kansen, talentontwikkeling en duurzame innovatie.

4. *Traditie & Verdieping* **–** Bibliotheek nieuwe stijl

Boeken en verhalen blijven de ruggengraat van de openbare bibliotheek. In OBA Next wordt onderzocht hoe deze op nieuwe manieren kunnen worden gevormd, gedeeld en overgedragen. Next respecteert het verleden, maar gebruikt het als inspiratie voor hedendaagse vormen van lezen, leren en culturele overdracht.

Dit leidt tot de volgende gelaagde ruimtelijke programmering:

Dimensie 1 - *Publieke Agora*: open atrium voor ontmoetingen, events, tentoonstellingen en burgerparticipatie.

Dimensie 2 - *Techne*: Leren door te doen, maken, repair, digitale productie, duurzame & circulaire innovaties.

Dimensie 3 - *Innovatie Lab*: gecontroleerde experimenteerzone voor innovatie, parallel aan bestaande structuren. Een afgebakende testomgeving waarin zonder te veel restricties nieuwe formats worden getest, nieuwe innovatieve toepassingen verkend, er soms gigantisch uit de bocht gevlogen kan worden, maar altijd geleerd wordt. Een kraamkamer voor nieuwe bibliotheekconcepten, methodieken, technologieën en samenwerkingen in een gecontroleerde omgeving waar ontwikkeld, getest en gevalideerd wordt.

Dimensie 4 - *Nieuwe stijl bibliotheek*: een plek van boeken en verhalen, studie en inspiratie, een ankerpunt voor rust in de stad, waar tijd vertraagt en ruimte ontstaat voor verwondering en intellectuele groei. Een open ruimte en tegelijk een venster met uitzicht op werelden voorbij het hier en nu, die uitnodigt tot reflectie, nieuwsgierigheid en verdieping.

6. Uitgangspunt: Participatief Ontwerpen en Programmeren

Met het *Zuidoost Future Makers*-model als ontwerpkader krijgt OBA Next in co-creatie vorm: bouwt OBA Next op co-creatie: buurtbewoners, OBA-leden en bezoekers zijn geen doelgroep, maar mede-ontwikkelaars van het programma.

OBA Next functioneert als *urban commons* waarin partners vanuit onderwijs, cultuur, als ook maatschappelijke organisaties, bedrijven en participanten samenwerken in gelijkwaardigheid. OBA waarborgt publieke waarden en partners brengen kennis, netwerken en middelen in.

Daarnaast fungeert OBA Next als katalysator van een waardeketen van publieke en sociale voorzieningen. OBA Next co-creëert met partners en buurtorganisaties, waarbij niet alles door OBA zelf wordt aangeboden, maar juist in samenhang met anderen wordt vormgegeven. OBA Next slaat bruggen naar partners in de samenleving, zoals culturele, educatieve en maatschappelijke organisaties, om tot een zo rijk en divers mogelijk sociaal-cultureel aanbond te komen voor de regio Amsterdam, met speciale aandacht voor Amsterdam Zuidoost en Kraaiennest.

In de samenwerking met partners binnen de eigen muren van OBA Next is het streven om in het innovatie lab te experimenteren met nieuwe programmering. Succesvolle pilots worden uiteindelijk door de OBA uitgevoerd en aangeboden binnen de rest van de organisatie, waarbij partners bijdragen aan innovatie maar de OBA behoudt de regie en borgt consistentie en kwaliteit van de programmering

7. Groeimodel naar 2030

Met de opening van het tijdelijke OBA Next Lab Kraaiennest wordt in 2025 een gestart gemaakt met het programma OBA Next. In drie fases zal deze programmering groeien naar een volwaardige programmering voor het gebouw OBA Next, dat in 2030 zal openen. Deze gefaseerde groei ziet er als volgt uit:

- **Fase 1: Innovatie Lab & experiment MakerSpace (2025–2026) -** *Publieke innovatie & jongerenkracht. Lab voor stedelijke en maatschappelijke vraagstukken, technologie, creativiteit en maakplek voor technologie, ambacht en creativiteit.*

- **Fase 2: Experiment publieke ruimte (2027–2028) -** *Verdieping & verankering van publieke waarde met een breed partnerschap voor een educatief-maatschappelijk ecosysteem. Openbare ontmoetingsruimte, publieksprogrammering in binnen- en buitenruimte: buurtpodiums, open labs, debat- en leespleinen.*

- **Fase 3: Experimenteren met bibliotheekfunctie (2029–2030) -** *Boeken worden ingebed in rijkere vormen van kennisoverdracht (zintuiglijk, interactief, audiovisueel en digitaal). Verhalen die tot leven komen via AR, kennisroutes, leesbevordering die plaatsvindt in levendige taal- en cultuurcafés.*

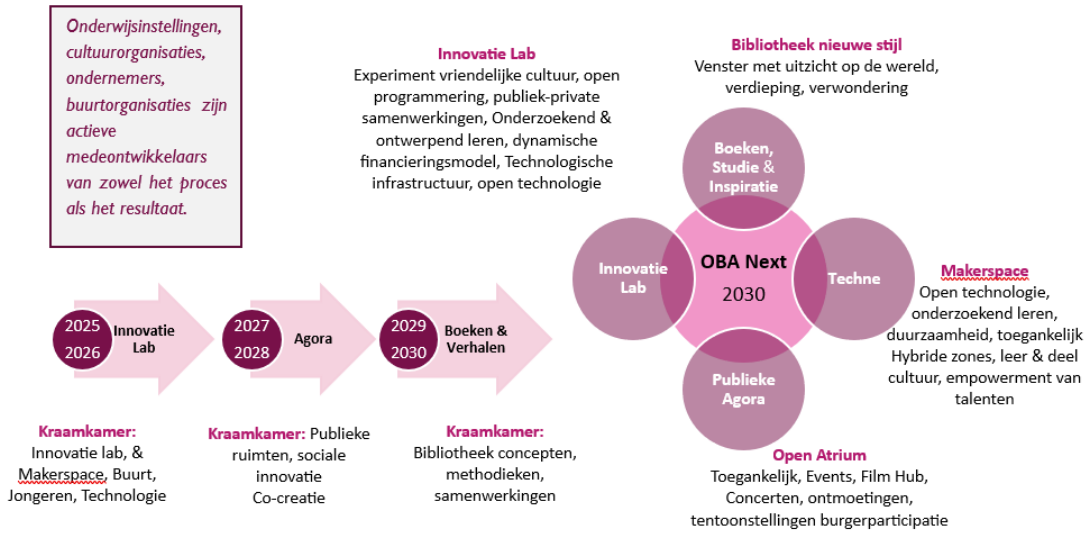

Elke fase binnen dit groeimodel is een bouwsteen richting een toekomstbestendige OBA Next. Vanuit de overtuiging dat publieke innovatie, maatschappelijke vernieuwing en stedelijke transformatie alleen slagen in samenwerking, wordt vanaf de start geïnvesteerd in sterke allianties.

In 2030 staat er in Kraaiennest een openbare bibliotheek die haar wortels heeft in de lokale buurt en haar gemeenschappen, gebouwd is op verschillende experimenten, gedragen wordt door de stad en die symbool staat voor een nieuwe generatie publieke voorzieningen: open, lerend, verbeeldingsvol en veerkrachtig.

8. OBA Next in de bredere OBA Organisatie

OBA Next fungeert als innovatie hub binnen de bredere organisatie. Medewerkers van andere vestigingen worden actief betrokken bij pilots en experimenten in het lab, zodat kennis en ervaring worden gedeeld en toegepast in de rest van de reguliere organisatie. Innovaties worden systematisch geëvalueerd en geïmplementeerd op andere vestigingen waardoor OBA Next een verbindende rol vervult en innovatie geen geïsoleerd proces is.

9. Verbinding gemeentelijk beleid

Met deze missie, visie en strategische uitgangspunten wordt de bestaande ontwikkelrichting van OBA Next 2030 geïntegreerd met de gemeentelijke beleidslijnen t.a.v. kansengelijkheid, digitale inclusie, duurzaamheid en participatie als ook de maatschappelijke opdracht van de OBA als publieke kennis- en cultuurinstelling. Het belangrijkste gemeentelijke beleidskader is Lang leve de bieb, de eerste Amsterdamse bibliothekenvisie (2024), waarin de gemeentelijke doelstellingen voor de openbare bibliotheek in Amsterdam tot aan 2030 zijn vastgesteld. Deze visie is een uitwerking van hoofdstuk 6 uit dit beleidskader.

Bij OBA Next vinden wij het belangrijk, overeenkomstig de visie vanuit *Agenda Digitale Stad*, dat alle jongeren in Amsterdam, ongeacht hun achtergrond, de digitale wereld niet alleen kunnen gebruiken, maar ook begrijpen en zelf vormgeven.

Oktober 2025